

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

DUS-I.055.4.2023.RM

Warszawa, dnia 31 lipca 2023 r.

Szanowny Panie,

po rozpatrzeniu Pana petycji z dnia 19 maja 2023 r., w sprawie waloryzacji rent i emerytur, waloryzacji dodatku pielęgnacyjnego i waloryzacji zasiłku pielęgnacyjnego w 2024 r., działając na podstawie art. 12 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej zawiadamia, że przedmiotowa petycja została rozpatrzona negatywnie.

Uzasadnienie

Przedmiotowa petycja zawiera postulaty waloryzacji rent i emerytur, waloryzacji dodatku pielęgnacyjnego i waloryzacji zasiłku pielęgnacyjnego w 2024 r.:

- emerytur i rent w 2024 roku, w wysokości waloryzacji 18 %, jednak nie mniej niż o kwotę 250 zł.
- dodatku pielęgnacyjnego w 2024 roku, w wysokości waloryzacji 18%, jednak nie mniej niż o kwotę 100 zł.
- zasiłku pielęgnacyjnego w 2024 roku, w wysokości waloryzacji 18% jednak nie mniej niż o kwotę 100 zł.

Waloryzacja rent i emerytur oraz dodatku pielęgnacyjnego

Należy podkreślić, że wysokość świadczenia emerytalno-rentowego, co do zasady, jako miara udziału ubezpieczonego w dochodach Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, uzależniona jest od liczby lat pracy oraz od wysokości osiąganego wynagrodzenia w trakcie aktywności zawodowej. Im bardziej ubezpieczony partycypował w tworzeniu dochodów FUS, w tym większym stopniu ma on prawo z nich korzystać w postaci emerytury lub renty. Pozwala to na zachowanie adekwatności świadczeń w stosunku do odprowadzanych składek. Postulat przedstawiony w petycji dotyczący podwyższenia najniższych świadczeń, bez uwzględnienia powiązania z przebiegiem ubezpieczeń czy wysokością wynagrodzeń uzyskiwanych w czasie aktywności zawodowej, łamałby tę zasadę.

Prawo do emerytury i renty obejmuje prawo do waloryzacji, czyli zwiększania wysokości świadczeń z uwagi na deprecjację ich realnej wartości, spowodowaną inflacją.

Waloryzacja świadczeń jest jednym z głównych zadań realizowanych w ramach polityki społecznej państwa. Stanowi ona element konstytucyjnego prawa do zabezpieczenia społecznego, wyrażonego w art. 67 ust. 1 Konstytucji RP, co oznacza konieczność istnienia mechanizmu utrzymywania wszystkich świadczeń na poziomie ich realnej wartości.

Z ekonomicznego punktu widzenia waloryzacja jest wynikiem spadku siły nabywczej pieniądza spowodowanym głównie przez inflację i ma na celu urealnienie wartości wypłacanych świadczeń w odniesieniu do wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych, dostosowując - w sposób ciągły - wartość wypłacanych świadczeń do zmian cen. Jednocześnie w sytuacji trwałego wzrostu gospodarczego uzasadnione jest zwiększanie wskaźnika waloryzacji o część realnego wzrostu wynagrodzeń. W warunkach stałej wartości

pieniądza i niezmiennego poziomu kosztów utrzymania waloryzacja świadczeń emerytalno-rentowych nie byłaby konieczna.

Należy podkreślić, że sprawa waloryzacji świadczeń jest jedną z bardziej drażliwych i szeroko komentowanych kwestii, co wynika z niemożności zaspokojenia oczekiwań wszystkich świadczeniobiorców zgłaszających w tej mierze szereg, często wzajemnie wykluczających się wniosków.

Obecnie obowiązujące zasady waloryzacji świadczeń określa ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z którą waloryzacja przeprowadzana jest przy zastosowaniu procentowego wskaźnika waloryzacji, który odpowiada średniorocznemu wskaźnikowi cen towarów i usług konsumpcyjnych w poprzednim roku kalendarzowym zwiększonemu o co najmniej 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim roku kalendarzowym. Zwiększenie wskaźnika waloryzacji o co najmniej 20% realnego wzrostu płac jest corocznie przedmiotem negocjacji w ramach Rady Dialogu Społecznego, przeprowadzanych w czerwcu.

W przypadku dodatku pielęgnacyjnego – waloryzacja polega na podwyższeniu ww dodatku o wskaźnik waloryzacji, odpowiadający średniorocznemu wskaźnikowi cen towarów i usług konsumpcyjnych.

Obowiązujący mechanizm waloryzacji, odzwierciedlający wzrost kosztów utrzymania, zapewnia zatem zachowanie realnej wartości wszystkich świadczeń, a także decyduje o udziale populacji osób już nieaktywnych zawodowo we wzroście gospodarczym, a tym samym wzroście poziomu życia całego społeczeństwa.

Niemniej jednak, mając na uwadze sytuację emerytów i rencistów, w okresie ostatnich lat zasady waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych i mechanizm jej przeprowadzania były przedmiotem licznych zmian. Była przeprowadzana waloryzacja kwotowa, procentowa, procentowo-kwotowa, a także były przyznawane dodatki do świadczeń. Wskazuje to na fakt, że wciąż poszukiwane są optymalne w danym czasie mechanizmy waloryzacji, uwzględniające z jednej strony potrzeby socjalne świadczeniobiorców, a z drugiej bieżącą sytuację gospodarczą, stan budżetu państwa i finansów ubezpieczeń społecznych.

Zarówno w 2019 r., jak i w 2020 r. przeprowadzona została procentowo-kwotowa waloryzacja świadczeń emerytalno-rentowych. W ramach waloryzacji, co do zasady, świadczenia emerytalno-rentowe wzrosły o wskaźnik waloryzacji, nie mniej niż o 70 zł. Spowodowało to, że świadczenia najniższe wzrosły w stopniu wyższym, niż gdyby została przeprowadzona waloryzacja procentowa.

W 2021 r. wszystkie świadczenia emerytalno-rentowe wzrosły o rzeczywisty wskaźnik waloryzacji, który wyniósł 104,24%, a najniższa gwarantowana emerytura osiągnęła poziom 1250,88 zł (brutto).

Z kolei w 2022 r., wynikający z wyliczeń wskaźnik waloryzacji emerytur i rent, oparty na opublikowanych przez Prezesa GUS wskaźnikach wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych (105,1%) oraz 20% udziale realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej (103%), kształtujący się na poziomie 105,7%, nie zapewniał odczuwalnej podwyżki, adekwatnej do wzrostu cen podstawowych dóbr i usług. Dlatego też podjęta została decyzja o procentowej podwyżce świadczeń emerytalno-rentowych, z wyższym wskaźnikiem waloryzacji, tak by wszyscy emeryci i renciści otrzymali 7% wzrost swojego świadczenia.

Również w 2023 r. wprowadzono modyfikację obowiązujących zasad waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych¹. Od dnia 1 marca 2023 r., przeprowadzona została procentowo-kwotowa waloryzacja świadczeń. Co do zasady waloryzacja polegała na podwyższeniu kwoty świadczenia wskaźnikiem waloryzacji jednak nie mniej niż o kwotę 250 zł. Przy czym

---

¹ ustawą z dnia 27 października 2022 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2461).

w przypadku świadczenia niższego od kwoty najniższego świadczenia, do którego nie miała zastosowania gwarancja wysokości najniższej emerytury², waloryzacja polegała na podwyższeniu kwoty świadczenia wskaźnikiem waloryzacji wynoszącym 114,8% (bez gwarantowanej podwyżki na poziomie 250 zł).

Ten sposób waloryzacji zapewnił co najmniej realny wzrost wszystkich świadczeń, gwarantując dodatkowo wyższe podwyżki waloryzacyjne w odniesieniu do niższych świadczeń.

W 2024 r. wskaźnik waloryzacji świadczeń zostanie ogłoszony przez Ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego w pierwszej połowie lutego 2024 r., po ogłoszeniu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego średniorocznych wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2023 r. oraz realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w 2023 r.

Waloryzacja zasiłku pielęgnacyjnego

Świadczenia rodzinne, w tym zasiłek pielęgnacyjny, są świadczeniami finansowanymi z budżetu państwa, których wysokości podlegają procesowi weryfikacji na zasadach określonych w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

Na podstawie art. 18 ww. ustawy o świadczeniach rodzinnych, kwoty kryteriów dochodowych uprawniających do świadczeń rodzinnych oraz kwoty świadczeń rodzinnych, (w tym zasiłku pielęgnacyjnego), z wyjątkiem świadczenia pielęgnacyjnego waloryzowanego co roku na odmiennych zasadach, podlegają weryfikacji co 3 lata, z uwzględnieniem wyników badań prognozy wsparcia dochodowego rodzin. Próg wsparcia dochodowego rodzin bada i przedstawia Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. Procedurę weryfikacji świadczeń rodzinnych określa art. 19 ustawy o świadczeniach rodzinnych, który m.in. stanowi o udziale Rady Ministrów i Rady Dialogu Społecznego w procesie ustalania ww. kwot kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń rodzinnych.

Ostateczne rozstrzygnięcie o zakresie zmian ww. kwot w ramach danej weryfikacji, dokonywane jest przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia. Zgodnie z ww. ustawowo określonymi zasadami weryfikacji, w obecnym stanie prawnym najbliższa weryfikacja ww. kwot przypada na rok 2024 i wówczas Rada Ministrów podejmie decyzję o jej zakresie.

Jednocześnie informuję, iż mając na uwadze szczególną sytuację osób z niepełnosprawnościami oraz potrzebę ich wsparcia, w ramach prowadzonych w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej prac, przygotowana została ustawa o świadczeniu wspierającym, która zawiera nowe rozwiązania dedykowane zarówno dla osób niepełnosprawnych jak i ich opiekunów.

Ww. ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym zakłada przebudowę dotychczasowego systemu świadczeń dla osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów poprzez wprowadzenie od 1 stycznia 2024 r. do systemu prawnego nowego świadczenia - świadczenia wspierającego kierowanego bezpośrednio do osoby z niepełnosprawnością oraz modyfikację warunków przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego.

Świadczenie wspierające będzie kierowane bezpośrednio do osoby z niepełnosprawnością, w wieku od ukończenia 18 roku życia i będzie przysługiwać bez względu na dochody (brak kryterium dochodowego), oraz będzie przysługiwać niezależnie od innych form wsparcia

---

² system ubezpieczeń społecznych gwarantuje wypłatę najniższej emerytury. Prawo do tego świadczenia uzyskuje się pod warunkiem posiadania co najmniej 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych w przypadku kobiet i 25 lat tych okresów w przypadku mężczyzn. Długość stażu pracy jest ważna wtedy, jeżeli okazałoby się, że wyliczona kwota należnego świadczenia jest niższa od obowiązującej kwoty najniższej emerytury. W takim przypadku świadczenie jest podwyższane do tej wysokości. Gdy emeryt nie posiada wymaganego stażu, jego emerytury nie podwyższa się do wysokości najniższej emerytury.

(czyli sytuacja dochodowa rodziny, aktywność zawodowa czy otrzymywanie świadczeń emerytalno-rentowych, nie będzie miała żadnego znaczenia na prawo do tego świadczenia). Świadczenie wspierające będzie przysługiwać osobie z niepełnosprawnością nawet w wysokości 220 proc. renty socjalnej. Świadczenie będzie funkcjonowało razem z już dzisiaj funkcjonującymi rozwiązaniami.

Ww. świadczenie będzie uzależnione od uzyskania w wojewódzkim zespole do spraw orzekania o niepełnosprawności decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, na poziomie od 70 pkt do 100 pkt.

Wysokość świadczenia wspierającego zależeć będzie od ww. poziomu potrzeby wsparcia, czyli ilości przyznanych punktów. Wysokość świadczenia będzie wynosić od 635 zł miesięcznie (potrzeba wsparcia na poziomie od 70 do 74 punktów w skali potrzeby wsparcia) aż do 3493 zł miesięcznie (w przypadku ustalenia poziomu potrzeby wsparcia między 95 a 100 punktów). Wraz z coroczną waloryzacją renty socjalnej, corocznej waloryzacji będzie podlegała także wysokość świadczenia wspierającego.

Co istotne procedura uzyskania oceny poziomu potrzeby wsparcia nie łączy się w żaden sposób z koniecznością uzyskania nowego bądź zmiany już posiadanego orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności. Wszystkie uprawnienia wynikające z obecnych orzeczeń pozostają bez zmian.

Harmonogram wprowadzenia świadczenia wspierającego:

- I etap – od 1 stycznia 2024 r. – świadczenie wspierające dostępne dla osób z niepełnosprawnościami z najwyższymi poziomami potrzeby wsparcia, tj. od 87 do 100 pkt.
- II etap – od 1 stycznia 2025 r. – świadczenie wspierające będzie dostępne także dla osób z niepełnosprawnościami z kolejnymi poziomami potrzeby wsparcia, tj. od 78 do 86 pkt.
- III – ostatni etap – od 1 stycznia 2026 r. – świadczenie wspierające będzie dostępne także dla osób z niepełnosprawnościami z pozostałymi uprawniającymi poziomami potrzeby wsparcia, tj. od 70 do 77 pkt.

Należy podkreślić, iż w przypadku osób z niepełnosprawnościami, na które ich opiekunowie, po 31 grudnia 2023 r. będą pobierać dotychczasowe świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna lub świadczenie pielęgnacyjne na nowych zasadach – w przypadku takich osób z niepełnosprawnościami uzyskanie przez nie co najmniej 70 pkt w decyzji o poziomie potrzeby wsparcia, już od 1 stycznia 2024 r. będzie uprawniać do otrzymywania świadczenia wspierającego.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach, sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku
Eliza Wiśniewska
Zastępca Dyrektora
Departamentu Ubezpieczeń Społecznych
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/